

Senka Majetić

Univerzitet u Bihaću

Odsjek za engleski jezik i književnost

Džanića mahala 36, BiH-77000 Bihać

majetics@bih.net.ba

LESIKOLOGIJA I LESEIKOGRAFIJA: KOMPARATIVNI PRISTUP

Leksikografska praksa ima dugu i nezavisnu tradiciju, i prethodila je razvoju modernih lingvističkih disciplina, pa i moderne leksikologije. Ta leksikografska tradicija je razvila i oplemenila rječnik do nivoa na kojem je on danas.

Rad je zamišljen kao pokušaj da se predstavi, na jednom mjestu, međusobno prožimanje leksikologije i leksikografije, te da se ukaže na važnost leksikologije u leksikografskom radu. Činjenica je da leksikografija ima dugu i nezavisnu tradiciju koja se stoljećima razvijala, nezavisno od modernih lingvističkih disciplina, uključujući i leksikologiju, koja je tek u posljednjih četrdeset godina počela da utječe na leksikografiju.

Uvod

Leksikologija je lingvistička disciplina koja istražuje, opisuje i teorijski obrazlaže riječi. Leksikografija se kao lingvistička poddisciplina bavi teorijom i praksom sastavljanja rječnika. Donekle, leksikografija predstavlja praktičnu primjenu leksikologije: leksikograf se koristi leksikologijom i primjenjuje je u sastavljanju određenih opisa rječnika. Uzajamno djelovanje lingvističkih disciplina leksikologije, semantike, gramatike i leksikografske prakse znatno pridonosi oblikovanju strukture i sadržaja rječnika.

Termini *leksikologija* i *leksikografija* potječu od grčke riječi *lexikos* (pridjev nastao od riječi *lexis* što znači 'govor', ili 'način govora', 'riječ'). Predmet proučavanja te dvije discipline je 'riječ', ili leksička jedinica jezika. Riječ *leksikologija* izvedena je iz riječi *lexikos* 'riječ' i *logos* 'učenje' ili 'nauka', tj. nauka o riječima. Leksikografija je izvedena iz riječi *lexikos* 'riječ' i *graphein*

‘pisati’, tj. pisanje riječi. Etimologija tih riječi upućuje na predmet proučavanja odnosnih grana lingvistike. Dakle, *leksikologija* je nauka o riječima, dok *leksikografija* lingvistički određuje pisanje riječi u konkretnom obliku, tj. u obliku rječnika.

Leksikologija i leksikografija se međusobno prožimaju i usko su povezane, iako leksikografija direktno zavisi o leksikologiji i može biti nazvana »primijenjena leksikologija«.

Kao što je već spomenuto, leksikologija i leksikografija imaju isti predmet proučavanja — »riječ«. Konačni zbir svih riječi jezika izgrađuje rječnik leksičkog sistema jezika.

Riječi jezika su kao konstelacije zvijezda na nebeskom svodu.¹
(Crystal 2003:103)

The words of a language are like constellations of stars in the firmament.
(Crystal 2003:103)

Svaka riječ, iako ima svoju nezavisnu suštinu, povezana je s ostalim riječima dvojako: paradigmatiski i sintagmatiski. Paradigmatiski odnosi bazirani su na međuzavisnim odnosima riječi unutar leksičkog sustava. Sintagmatiski odnosi predstavljaju realizaciju riječi u govoru. Drugim riječima, rječnik jezika nije kaos različitih fenomena, nego se sastoji od elemenata koji su, iako nezavisni, međusobno usko povezani. Riječ ima određeno značenje, grupu glasova i određenu gramatičku funkciju. Kao takva je semantička, fonološka i gramatička jedinica. Leksikologija proučava riječ u svim ovim aspektima, tj. uzorcima semantičkog odnosa riječi, jednako kao i njen fonološki, morfološki i kontekstualni odnos.

Riječi odražavaju i određenu promjenu u svom obliku i značenju, te leksikologija proučava riječi jezika u pogledu njihova porijekla, razvoja i trenutne upotrebe.

Riječi u procesu komunikacije nisu zasebne komunikacijske cjeline, ne pojavljuju se samostalno, već se udružuju u veće jezične jedinice s ciljem prenošenja određene obavijesti. Udruživanje riječi u rečenici vrši se po određenim zakonitostima i pravilima, a leksikologija proučava i te »kombinatorne« mogućnosti riječi. S obzirom na predmet proučavanja leksikologija može biti povijesna i deskriptivna. Povijesna leksikologija se bavi porijeklom oblika i razvojem značenja leksičke jedinice u određenim jezicima kroz određeni povijesni presjek. Deskriptivna leksikologija proučava riječi jednog jezika u određenom vremenskom periodu. Mnoga leksikološka područja ne mogu se proučavati zasebno, odvojeno, u izolaciji od ostalih leksikoloških cjelina. Ona su, prema tome, međuzavisna.

---

¹ [Prijevod S. M.].

Leksikološka proučavanja mogu biti dvojaka: opća i specijalna. Opća leksikologija je zainteresirana za opće osobine riječi koje su svojstvene svim jezicima. Dakle, proučava »univerzalne« segmente riječi i jezika. Specijalna leksikologija, s druge strane, proučava riječi s referencom na jednom određenom jeziku.

Leksikološka istraživanja mogu predstavljati komparativne i kontrastivne analize riječi kao leksičkih jedinica.

Leksikologija zadovoljava potrebe leksikografije, stilistike i drugih grana lingvistike i usko je povezana s fonetikom i gramatikom.

Povezanost fonetike i leksikologije je veoma bitna. Riječi se sastoje od fonema. Fonemi kao najmanje jezične jedinice nemaju vlastito značenje ali se koriste za formiranje morfema kao značenjskih jedinica. Prema tome, oni služe da bi se napravila razlika između značenja, a značenje, samo po sebi, je bitno za fonemsku analizu. Razlika u značenju [*pIt*] i [*pUt*] pomaže u fiksiranju fonema [*I*] i [*U*].

Izraženo je i prožimanje leksikologije i gramatike kao lingvističkih disciplina. Svaka riječ ima vezu u gramatičkom sustavu jezika i pripada određenoj vrsti riječi. Leksikologija proučava ovu vezu u smislu gramatičkih značenja, jednako kao i njihovu vezu s leksičkim značenjem. Na polju tvorbe riječi, leksikologija je blisko povezana s morfologijom. Obje proučavaju oblike riječi.

Jezik je društvena pojava. Kao takav, ne može se proučavati odvojeno od proučavanja društvenog sistema i razvoja u društvu. Razvoj i napredak u socijalnom, političkom i tehnološkom sistemu odražava se u rječniku jezika. Nove riječi se uvode, a stare izumiru. Nova značenja se dodaju riječima, stara značenja otpadaju.

Leksikografija proučava rječnik, kao i leksikologija, ali »dok se leksikologija fokusira na sveobuhvatna svojstva i osobine riječi koje mogu biti prikazane kao sistematske, leksikografija čini isto za svaku pojedinačnu leksičku jedinicu u fokusu interesa«:

whereas lexicology concentrates more on general properties and features that can be viewed as systematic, lexicography typically has the so to say individuality of each lexical unit in the focus of its interest. (Zgusta 1971:14)

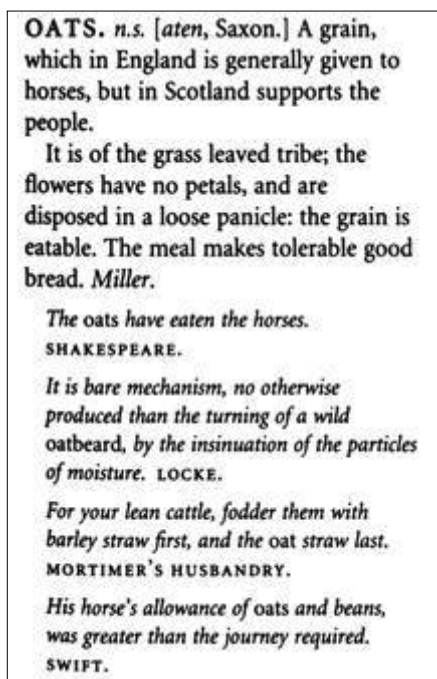
Leksikografija se generalno definira kao »pisanje i sastavljanje leksikona ili rječnika, umijeće ili praksa pisanja rječnika, ili znanost o metodama sastavljanja rječnika«:

the writing or compiling of a lexicon or dictionary, the art or practice of writing dictionaries or the science of methods of compiling dictionaries. (OALD 2005:849)

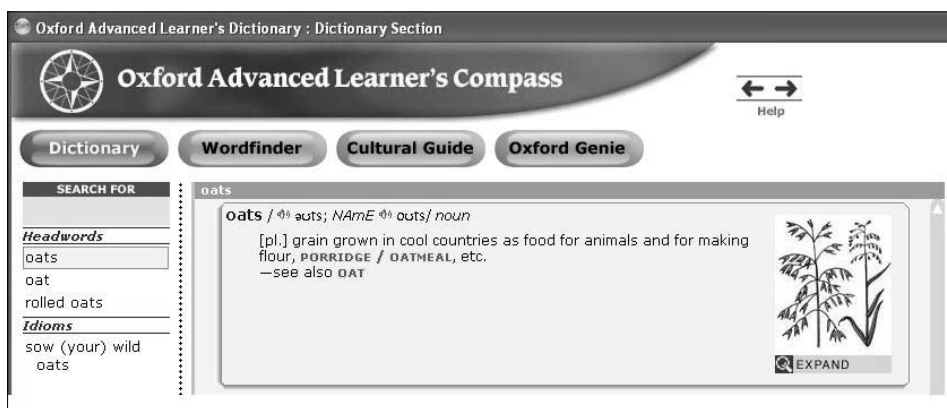
Dakle, leksikologija proučava riječ kao dio sistema. Međutim, u leksikografiji se riječ proučava kao samostalna, odvojena jedinica. Leksikografija proučava strukturu riječi i njenu upotrebu, odnosno, praktičnu primjenu riječi od strane onog tko upotrebljava rječnik za učenje jezika. Svakako doprinosi razumijevanju tekstova na tom jeziku ili praktičnoj provjeri ortografije i izgovora, svake riječi ponaosob. Riječ može imati različite i promjenjive karakteristike od kojih sve nisu potrebne leksikografu. Njegov posao je iniciran svrhom rječnika. Leksikograf prezentira riječi leksičkog sustava na jedan praktičan način, kako bi se olakšala komunikacija u određenim životnim situacijama. Na primjer, leksikologija može dati teorijsku osnovu za popis različitih značenja polisemične riječi, i neće objašnjavati kako su ova značenja izražena i prezentirana u rječniku.

U leksikologiji, svaka natuknica je tretirana kao nezavisan problem. Leksikolozi ukazuju na značenje riječi, njeno porijeklo, opseg i strukturu, te određene npr. stilske kvalitete. Leksikografi su većinom vođeni »principom praktičnosti« u popravljajući podataka i slaganju riječi, obično prema abecednom redu, a sve s ciljem korektne i adekvatnije upotrebe riječi u procesu komunikacije. Pri tome se leksikograf služi svim podacima koje mu nudi leksikologija. Leksikologija, dakle, čini teorijsku osnovu leksikografije. Iako leksikograf zna sve semantičke komponente određene leksičke jedinice, on može, ponekad, da unutar »definicije riječi« provuče i vlastita zapažanja. U leksikologiji proučavanje riječi je objektivno i počiva na semantici i tvorbi riječi. U leksikografiji, unatoč svim najboljim pokušajima leksikografa, mnoge definicije postaju subjektivne, tj. nisu oslobođene pristranosti sastavljača rječnika.

Za potvrdu navedenog dovoljno je značenje riječi *oats* u Johnsonovom rječniku uporediti sa suvremenim značenjem:

Prikaz 1: Natuknica za riječ *oats* (Johnson 1995:403)

Prikaz 2: Natuknica za riječ *oats* (OALD 2005:CD-ROM)

Leksikologija je bazirana na teoriji, leksikografija je zainteresirana za konkretnu primjenu ovih teorija. Na taj način »u određenom smislu, leksikografija može biti smatrana višom disciplinom od leksikologije, jer rezultati su važniji od namjera i vrijednost teorijskih principa treba biti ocijenjena prema rezultatima«:

in a certain sense lexicography may be considered a superior discipline to lexicology, for results are more important than intentions and the value of theoretical principles must be estimated according to results. (Zgusta 1971:36)

Leksikografija je znanost i umijeće sastavljanja rječnika. Riječ *dictionarius*, iz koje je izvedena engleska riječ *dictionary*, prvi je u tom smislu upotrijebio već u trinaestom stoljeću Englez John Garland. Riječ *dictionarium* je korištena u četrnaestom stoljeću. Prva knjiga objavljena pod nazivom engleskog rječnika je *Latin-English Dictionary by Sir Thomas Elyot* (1538). Za srednjovjekovnog učenjaka rječnik je uglavnom zbirka dikcija ili fraza sastavljenih za učenje latinskog jezika. Jedna od namjena rječnika u srednjem vijeku ogledala se u svojevolumnom tumačenju tekstova i unošenju sinonima.

Svrha rječnika je da služe različitim praktičnim potrebama ljudi u procesu komunikacije. Čitatelj upotrebljava rječnik uglavnom iz sljedećih razloga: (1) kao referencu za različite vrste podataka o riječima: izgovor, porijeklo, upotreba itd.; ovo može biti nazvano »skladišnom funkcijom rječnika«; (2) kao referentnu tačku za razlikovanje dobre i odgovarajuće upotrebe od loše ili pogrešne upotrebe jezika i predstavlja tzv. »pravnu upotrebu rječnika.«

Johnson je 1755. opisao leksikografa na sljedeći način: »Pisac rječnika. [...] neopasan čovjek koji radi težak, ali dosadan posao, zapošljava se tražujući za početkom i upisujući pojedinosti važne za riječ«:

a writer of dictionaries. [...] a harmless drudge that busies himself in tracing the original and detaling the signification of word. (Crystal 2006:33)

Vjerojatno, nije ni slutio da će njegov rječnik za skoro jedan vijek, služiti kao »Biblija« engleskoga jezika, kao što je navedeno u drugoj funkciji upotrebe rječnika.

Pored svega navedenog, rječnik također služi za davanje jasnih podataka. U namjeri da ova funkcija bude izvedena adekvatno, podaci u rječnicima trebaju:

- a. biti prikupljeni iz svih raspoloživih izvora;
- b. selektirani;
- c. autentični;
- d. omogućavati ponovno pronalaženje riječi.

Leksikografija je u ovom pogledu primijenjena znanost.

Leksikon i gramatika

Leksikon i gramatika se realiziraju različito unutar jezika. Bloomfield smatra gramatiku i leksikon kao dva dijela lingvističkih opisa i napomena: »leksikon je, zapravo, dodatak gramatike, lista osnovnih nepravilnosti«:

lexicon is really an appendix of the grammar, a list of basic irregularities.
(Bloomfield 1933:274)

Čini se da je njegova izjava inspirirana činjenicom da gramatika pazi na sve pravilne i predvidive oblike jezika, dok rječnik daje sve nepravilne i nepredvidive oblike, te jednako tvori pravilna i nepredvidiva značenja. Drugim riječima, bavi se individualnim karakteristikama jezika. Rječnik daje nepravilnu množinu, nepravilne oblike glagola i druge nepredvidive oblike u primjeru leksičke jedinice. Ne ulazi u pravilne nastavke, ali daje etimološke oblike.

Za Gleasona je »rječnik fokusiran na značenje riječi, a gramatika na oblike riječi«:

the dictionary is concerned with meaning, and the grammar is concerned with forms. (Gleason 1955:163)

Rječnik sadrži različite gramatičke kategorije leksičkih jedinica sa značenjem i upotrebom.

Gleason opisuje odnos između gramatike i leksikona kao odnos reda i člana:

Gramatika postavlja redove i proučava odnose među njima. Rječnik se bavi individualnim izoliranim jedinicama, riječima i morfemima nazvanim članovi i identificira red kojem svaki član pripada.

Grammar sets up classes and studies relationship between them. Dictionary deals with individual isolated items, words and morphemes and identifies the class to which a member belongs. (Gleason 1955:164)

Bogaćenje rječnika je složen postupak i trajan proces i prestaje jedino kad nastupi smrt individualnog govornika. Svaki dan neka nova leksička stavka se dodaje leksikonu, kao takav on se mijenja, nove riječi se dodaju, stare riječi otpadaju, dok se neke druge modificiraju u svojoj važnosti.

Praktični i mentalni rječnici

Evidentne su razlike između praktičnih rječnika i mentalnih rječnika, ili leksikona. Leksikograf sastavlja praktični rječnik i on se, kao takav, koristi iz različitih razloga. Predmet proučavanja ovog rada je opis praktičnog rječnika. Mentalni leksikon je nadopunjeni rječnik individualnog govornika.

ka jezika. On reflektira semantičku i komunikativnu sposobnost osobe, te sadržava skup ili »leksički inventar« riječi usvojenih tijekom života. Govorniku je ovaj rječnik poput opreme koja mu omogućuje da izabere i koristi odgovarajuće riječi, te formira različite strukture i rečenične kontekste u kojima će riječ biti upotrijebljena. Leksikon pojedinca se uvijek mijenja. Iako se nove riječi dodaju, neke se riječi izbacuju ili se neka nova značenja dodaju postojećim riječima zbog potrebe komuniciranja.

Druga razlika između praktičnih i mentalnih leksikona leži u sistemu »slaganja« leksičkih jedinica. Dok su u praktičnom rječniku jedinice »posložene« po nekom redosljedju, u mentalnom leksikonu jedinice nisu poredane po nekom tačno utvrđenom rasporedu.

Svaka leksička jedinica u leksikonu je u stvarnom govoru realizirana kao fonetska forma s morfološkim, sintaktičkim i semantičkim karakteristikama što bitno određuje »vrstu«, »klasu« ili »red« riječi.

U praktičnim rječnicima sintaktičke karakteristike su uvažene u smislu navođenja kolokacija i kombinatornih mogućnosti riječi u većim konstrukcijama, poput rečenice. U prilog spomenutom govori i činjenica da engleski praktični rječnici sadrže podatke o kategorijama koje mogu biti zajedničke manjem, ili većem broju raznih vrsta riječi (broj, rod, padež). Ali, ovi gramatički podaci u praktičnim rječnicima mogu se odnositi i na idiosinkretičke kategorije svojstvene samo nekim vrstama riječi, kao što su glagoli (podaci o tranzitivnosti i netranzitivnosti glagola).

Semantičke karakteristike se povezuju, to jest, odnose na splet semantičkih karakteristika određenih leksičkih jedinica.

Na osnovu specifikacija leksičkih jedinica, govornik je u mogućnosti da »kreira« ili proizvede nove riječi ili izvede nova značenja iz postojećih riječi upotrebom »leksičkih pravila«. Leksička pravila reflektiraju međupovezanost svih leksičkih jedinica u jeziku.

Zaključak

U povijesti čovječanstva postoje brojne potvrde o čovjekovu zanimanju za riječi, za njihovo porijeklo i značenje, za tajne u njima sadržane i za narav njihove veze s izvanjezičnim svijetom. Ipak se leksikologija kao posebna lingvistička disciplina oblikovala tek u novije vrijeme. Leksikologija nije jedina grana lingvistike koja proučava leksikon, jer pojedine dijelove leksičkoga sustava ili neke njegove karakteristike sa svog aspekta proučavaju i druge grane lingvistike (gramatika, dijalektologija, povijest jezika, semantika, stilistika). Spoznaje do kojih dođu ove grane lingvistike leksikologija koristi da bi objasnila neki leksički problem.

Izvanjezična realnost koju svojim sadržajem dotiču leksemi kao jezični znakovi obuhvata društvenu realnost i svijet čovjekove psihe. Zato se za lekseme i leksikon, kao i za jezik u cjelini na različite načine zanimaju i neolingvističke znanosti (etnologija, filozofija, povijest, psihologija, sociologija, teologija). Neke od ovih znanosti imaju posebne grane koje proučavaju jezik s aspekata osnovne znanosti (filozofija jezika, etnolingvistika, psiholingvistika, sociologija jezika). Zato su rezultati ovih znanstvenih disciplina također na korist leksikologiji u proučavanju jezika. Premda je prilično nova grana lingvistike, leksikologija se danas dijeli na nekoliko više ili manje osamostaljenih ogranaka među kojima se poseban naglasak stavlja na leksikografiju. Pojam leksikografije postepeno se širi tako da danas osim praktičnog umijeća sastavljanja rječnika leksikografija obuhvata teorijske probleme izrade rječnika, kritiku rječnika i proučavanje povijesne leksikografije.

U rješavanju teorijskih problema izrade rječnika leksikografija se koristi dostignućima leksikologije pa su tako te dvije lingvističke grane tijesno povezane jer im je objema zajednički predmet proučavanja. Stoga je u starija vremena leksikografija podrazumijevala leksikologiju i leksikografiju zajedno.

Jedan od najraširenije prihvaćenih kriterija za izbor natuknica obično je učestalost. Za istraživanje učestalosti, leksikograf izabire kriterij najfrekventnijih riječi. Do ovog se dolazi na temelju gramatičkog proučavanja jezika. Za pisane jezike i jezike s usvojenom gramatičkom tradicijom, pitanje izbora natuknica nije toliko teško kao u slučaju nepisanih jezika. Ovdje leksikograf treba da se osloni na svoju lingvističku kompetenciju i da posjeduje izvore za lingvističku analizu jezika. Za skupljanje podataka leksikograf koristi pomoć lingvističkog polja, a za analizu koristi deskriptivnu lingvistiku. Za davanje definicija o flori i fauni kao i drugim pojedinostima leksikograf koristi enciklopedijske podatke. Zbog ovog principa leksikograf koristi hijerarhijsku strukturu rječnika, u smislu narodne taksonomije. Na taj način ulazi u oblast etnolingvistike.

Za davanje podataka o pisanju i izgovoru riječi u svom rječniku, leksikograf se koristi fonetskim istraživanjima jezika. Za podatke o gramatici ovisi o morfološkoj analizi jezika.

U određivanju centralnog značenja polisemičnih riječi, leksikograf koristi povijesnu lingvistiku. Etimologija mu daje uporište da odredi osnovno značenje leksema. Pri standardiziranju broja značenja i njihovih međusobnih povezanosti treba da koristiti izvore lingvističkih metoda: kolokaciju, valenciju, selektivne restrikcije itd. Povijesna lingvistika poma-

že u iznalaženju porijekla i razvoja oblika, te značenja riječi u povijesnim rječnicima. U deskriptivnim rječnicima oznake kao »arhaično«, »izumrlo« itd., koje označavaju trenutni status riječi, određene su uz pomoć povijesne lingvistike. Povijesna lingvistika, posebno etimološka proučavanja, pomažu pri uočavanju razlika između homonimije i polisemije, a tamo gdje se etimološka razmatranja ne mogu primijeniti, kao odlučujući faktor, uzima se intuicija izvornog govornika. U ovom se leksikograf koristi psiholingvistikom.

Rječnici daju oznake statusa kao *sleng*, *žargon*, *tabu*, *figurativno*, *vulgar-no* itd. Ove oznake su određene pomoću sociolingvistike i stilističkih proučavanja.

Za dijalektalne rječnike, dijalektologija je nužna pomoć. Osnovni preduslov dvojezičnih rječnika je kontrastivna analiza lingvističkih sistema dvaju jezika. Ovo je osigurano na temelju kontrastivne lingvistike.

S druge strane, leksikografska otkrića jednako koriste lingvisti, za različita dokazivanja autentičnosti vlastitih pretpostavki, te kao pomoć u standardiziranju jezika, posebno na polju tehničke terminologije.

Problemi leksikografa su praktični i bazirani potrebom trenutnog rješavanja. Prema tome, leksikograf treba da pronađe svoj vlastiti način rada, pri čemu se treba rukovoditi praktičnim motivima korisnika rječnika.

Leksikološka teorija je prilično važna za leksikografa, ali praktična korisnost je bitnija. Kao što je ispravno iznio Chapman »leksikografija u praksi je oblik primijenjene leksikologije, i iako bi veći broj teoretičara bio dobrodošao dodatak ovom polju oni se moraju prisjetiti da njihove teorije trebaju biti objašnjive na svim nivoima praktičnosti«:

Lexicography, in practice is a form of applied linguistics and although more theoreticians would be a welcome addition to the field, they must remember that their theories should be interpretable above all in terms of practicality. (Chapman 1948: 294)

Leksikon je najotvoreniji podsustav jezičnog sistema jer jezik ponajprije promjenama u leksikonu neprestano uspijeva udovoljiti svim novim komunikacijskim potrebama što proizlaze iz novih pojava i spoznaja, izuma i postignuća. Zbog toga se neprestano povećava broj leksema i njihovih značenja. Istovremeno, djelovanjem unutarjezičnih i izvanjezičnih faktora leksemi dijelom ili potpuno prelaze u pasivni leksikon. Ta dva međusobno suprotna procesa, proces povećanja leksikona novim leksemima i novim značenjima i proces smanjenja aktivnog leksikona, što neprestano prožimaju vokabular engleskoga jezika, izravno otežavaju odgovor na pitanje koje se tiče broja leksema u engleskome jeziku. Kad bi broj leksema

bio stalan a njihova značenja nepromjenjiva, ipak bi bilo nemoguće da svi govornici engleskoga jezika nauče i u pamćenju zadrže sve engleske lekseme i sve podatke o svakome leksemu. Upravo iz te nemogućnosti izrasla je potreba da se leksemi popisuju i tumače. Prvi takvi popisi engleskih leksema kao i leksema drugih jezika nastali su znatno prije izuma štampe i većinom su dodani pojedinim starim rukopisima.

Razvoj nauka, posebno tehničkih, u novije vrijeme učinio je predodžbu o rječniku kao knjizi arhaičnom jer se rječnici danas vrlo često izdaju na sve suvremenijim nosačima slike, zvuka i obavijesti. Potencijalna upotreba elektronskog medija u svrhu koncipiranja rječnika još nije potpuno istražena, što predstavlja moguć pravac razvoja leksikografske budućnosti i otvara put za dalja istraživanja.

Literatura

- Béjoint, Henry. 2000. *Modern Lexicography: an Introduction*. Oxford : Oxford University Press.
- Bloomfield, Leonard. 1933. *Language*. New York : Henry Holt and Company.
- Chapman, R. W. 1948. *Lexicography*. London : Oxford University Press.
- Crystal, David. 2003. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Crystal, David. 2005. *Johnson's Dictionary: An Anthology*. London : The Penguin Press.
- Crystal, David. 2006. *Words Words Words*. Oxford : Oxford University Press.
- Gleason, H. A. 1955. *Review of Gedaged English Dictionary by John R Mager*. Language. 163-165.
- Green, Jonathon. 1996. *Chasing the Sun: Dictionary Makers and the Dictionaries They Made*. New York : Henry Holt and Company.
- Hornby, A. S. 2005. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford : Oxford University Press.
- Jackson, Howard. and Zé Amvela, Etienne. 1999. *Word Meaning and Vocabulary: an Introduction to Modern English Lexicology*. London : Cassell.
- Landau, Sidney. 1989. *Dictionaries, The Art and Craft of Lexicography*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. 2005. 7th edition. CD-ROM. Oxford : Oxford University Press.
- Zgusta, Ladislav. 1971. *Manual of Lexicography*. The Hague : Mouton.

Lexicology and Lexicography: a Comparative Approach

Abstract

This paper gives an outline of lexicology and lexicography, starting with its historical background and the most prominent features which distinguish it from other disciplines in the English language. Lexicology provides the theoretical basis of lexicography. The lexicographer, who is acquainted with all the semantic features contained within a lexical unit, might at times have to make decisions and include these semantic features in the definition resulting from his own observations. Lexicology relies on semantics and word formation and does not allow for individual aberrations. In lexicography, in spite of the lexicographer's best intentions, many definitions become subjective, i.e., they are not free from the bias of the dictionary maker. Lexicology deals with the universal features of the words of languages. In this sense, lexicology is not language specific, whereas lexicography is more or less language specific. Its theories have no other validation except for practical applicability in the compilation of a dictionary. Whereas lexicology is more theory oriented, lexicography is more concerned with concrete application (i.e., the results) of these theories. So "in a certain sense, lexicography may be considered a superior discipline to lexicology, for results are more important than intentions, and the value of theoretical principles must be estimated according to results" (Zgusta 1971:36).

Ključne riječi: leksikologija, leksikografija, leksička jedinica, semantika

Key words: lexicology, lexicography, lexical unit, semantics